

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศให้สามารถดำรงอยู่อย่างมั่นคงในกระแสโลกาภิวัตน์ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีแนวโน้มทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น จำเป็นต้องสร้างความแข็งแกร่งของระบบและโครงสร้างต่าง ๆ ภายในประเทศ ให้สามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น และสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีของประเทศ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มุ่งพัฒนาศักยภาพคนในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจและสติปัญญา ครอบครัวยังมีความอบอุ่น มั่นคง ชุมชนมีความเข้มแข็ง และรวมพลังเป็นเครือข่ายในการพัฒนา สำหรับการเสริมสร้างทุนเศรษฐกิจมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจไทยสู่ระบบเศรษฐกิจที่มีการขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพ มีคุณภาพ มีการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและการลงทุน ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างศักยภาพและภูมิคุ้มกันของเศรษฐกิจฐานราก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549: 15)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 มาตรา 25 ได้กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้มีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 21)

จากแนวทางการพัฒนา และพระราชบัญญัติการศึกษา ในสภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาในด้านการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนในชุมชน มีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งหน่วยงานสถานศึกษาที่รับผิดชอบจัดการศึกษาวิชาชีพ ส่วนใหญ่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และฝึกทักษะตามทฤษฎี แต่ขาดกระบวนการให้ความรู้ และฝึกทักษะในด้านการบริหารจัดการ ตลาด กระบวนการสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติจากสถานการณ์จำลองที่แยกจากวิถีชีวิตจริง ผู้เรียนไม่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังมีข้อจำกัดในการใช้ชุมชน สถานประกอบการภาครัฐและเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วม ส่งผลให้การจัดการศึกษาวิชาชีพไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิต และความต้องการของชุมชนทำให้ประชาชนย้ายถิ่นฐาน เพื่อไป

ประกอบอาชีพในสถานประกอบการในถิ่นอื่นเป็นสาเหตุทำให้ชุมชนขาดพลังในการพัฒนา (จำลอง เรียงใหม่. 2547: 1)

ส่วนหน่วยงานกระทรวงศึกษาธิการและกรมการศึกษานอกโรงเรียน (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในปีงบประมาณ 2546 ได้กำหนดนโยบายในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ มีการกำหนดนโยบายโดยให้หน่วยงานที่ปฏิบัติ และรับผิดชอบดำเนินการตามหลักการ คือ เร่งรัดส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติจริง ที่บูรณาการกับวิถีชีวิตให้กับบุคคลและชุมชน เพื่อแก้ปัญหาการว่างงาน และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจชุมชน ตามแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ จัดการเรียนรู้อาชีพแบบองค์รวมที่ประชาชน ครูการศึกษานอกโรงเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชน โดยออกแบบการเรียนรู้งานอาชีพ ตามลักษณะของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพในรูปแบบของการฝึกทักษะอาชีพ การเข้าสู่อาชีพ การพัฒนาอาชีพ และการพัฒนาอาชีพด้วยเทคโนโลยี เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงที่บูรณาการวิถีชีวิต โดยใช้วงจรกระบวนการคิด ทำ จำ แก่ และพัฒนา เพื่อการพัฒนาศักยภาพของบุคคล และชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต โดยส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพ สร้างเครือข่ายอาชีพ มีระบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์การทำอาชีพภายใต้วัฒนธรรมชุมชน มีกลยุทธ์เพื่อการแข่งขันของชุมชน เป็นชุมชนที่ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ และการพัฒนาอาชีพ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546: 7-8)

จากนโยบายดังกล่าว ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพานทอง (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพานทอง ตัวย่อ กศน.อำเภอพานทอง) ได้ดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ให้กับกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2546 เริ่มตั้งแต่ยังไม่มีการรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพ มีลักษณะต่างคนต่างทำ ซึ่งทางศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพานทอง ได้ดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

ในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยมารับตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพานทอง เมื่อ ปี พ.ศ. 2548 เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งประสบกับปัญหาต่าง ๆ มากมายในการประกอบอาชีพเลี้ยงกุ้ง เช่น ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น การตลาดที่รับซื้อกุ้งน้อยลง รวมทั้งปัญหาในด้านการบริหารจัดการกลุ่ม เนื่องจากความต้องการของสมาชิกกลุ่มที่จะเปลี่ยนอาชีพ แต่ไม่มีความรู้ในด้านการประกอบอาชีพอื่น สมาชิกในกลุ่มบางคนมีปัญหาขาดทุน ทำให้เกิดความเครียด และยังประสบปัญหาการเปลี่ยนแปลงจากสถานการณ์ของโลกและประเทศ

ในด้านการส่งออกกุ้ง ผู้นำกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งรวมทั้งสมาชิก ได้มีการประสานงานเพื่อให้ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพานทอง จัดการศึกษาโดยการประสานงานเครือข่ายหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องใช้กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการพัฒนารูปแบบที่เหมาะสม สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งอย่างแท้จริง รวมทั้งต้องมีการระดมความคิดร่วมกันในการแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกและของประเทศในการส่งออกกุ้ง ซึ่งต้องมีการประสานงานหน่วยงานเครือข่ายต่าง ๆ มากมาย

ดังนั้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา มีหน้าที่ในการบริหารงาน ด้านวิชาการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้กับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ทั้งระบบ และเป็นกลุ่มพัฒนาอาชีพที่ยั่งยืน ซึ่งข้อค้นพบของการศึกษาวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา และกลุ่มพัฒนาอาชีพอื่น ๆ อย่างมาก โดยผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพในการวิเคราะห์ระบบเดิม การวิจัยและพัฒนาในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การวิจัยเชิงทดลองและประเมินผลการนำรูปแบบไปทดลองใช้ วิธีการวิจัยและพัฒนาในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ และการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อนำไปแก้ไขปัญหาด้านการประกอบอาชีพการเลี้ยงกุ้ง การตัดสินใจเพื่อเปลี่ยนแปลงการประกอบอาชีพ โดยกลุ่มเกษตรกรได้รับผลกระทบน้อยที่สุด และทำให้การบริหารจัดการกลุ่มพัฒนาอาชีพ เป็นกลุ่มพัฒนาอาชีพที่ยั่งยืน โดยผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ระบบเดิมของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพสำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อทดลองและประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

1. พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ตำบลเกาะลอย ตำบลโคกจี่หนอน ตำบลบางนาง ตำบลบางหัก และตำบลหน้าประคู้
2. ด้านระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้ คือ ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2549 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ.2551
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 3.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 7 กลุ่ม ได้แก่
    - 1) เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ใน 5 ตำบล ที่เป็นสมาชิกชมรมผู้เลี้ยงกุ้งบางหัก จำนวน 78 คน
    - 2) ประธานชมรมผู้เลี้ยงกุ้งบางหัก จำนวน 1 คน
    - 3) คณะกรรมการชมรมผู้เลี้ยงกุ้ง จำนวน 9 คน
    - 4) ผู้นำชุมชน นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวาระ ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2549–พ.ศ. 2551 ใน 5 ตำบล จำนวน 4 คน เนื่องจากตำบลเกาะลอย และตำบลบางหัก มีนายกองค้การบริหารส่วนตำบลคนเดียวกัน
    - 5) นักวิชาการ จำนวน 5 คน
    - 6) เครือข่าย จำนวน 3 คน
    - 7) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ ของ กศน.อำเภอพานทอง จำนวน 4 คน
 รวมทั้งสิ้น 104 คน
  - 3.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยการเลือกแบบเจาะจง และแบ่งตามขั้นตอนของการวิจัยที่มีการเก็บข้อมูลจากประชากร ได้แก่ ประธานชมรมผู้เลี้ยงกุ้งบางหัก จำนวน 1 คน คณะกรรมการชมรมผู้เลี้ยงกุ้ง จำนวน 9 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 4 คน นักวิชาการ จำนวน 5 คน เครือข่าย จำนวน 3 คน เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ จำนวน 4 คน ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากมีจำนวนน้อย สำหรับสมาชิกชมรมผู้เลี้ยงกุ้งบางหัก ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากสมาชิกที่ร่วมกิจกรรมการจัดการศึกษาตามรูปแบบ จำนวน 21 คน รวมทั้งสิ้น 47 คน
4. ด้านเนื้อหาของการวิจัย จากวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัย คือ
  - 4.1 การวิเคราะห์ระบบเดิมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพสำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546–พ.ศ. 2548 มีเนื้อหาเกี่ยวกับ บริบทชุมชน สภาพปัญหา ความต้องการของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง ความเป็นมาของชมรมผู้เลี้ยงกุ้งบางหัก

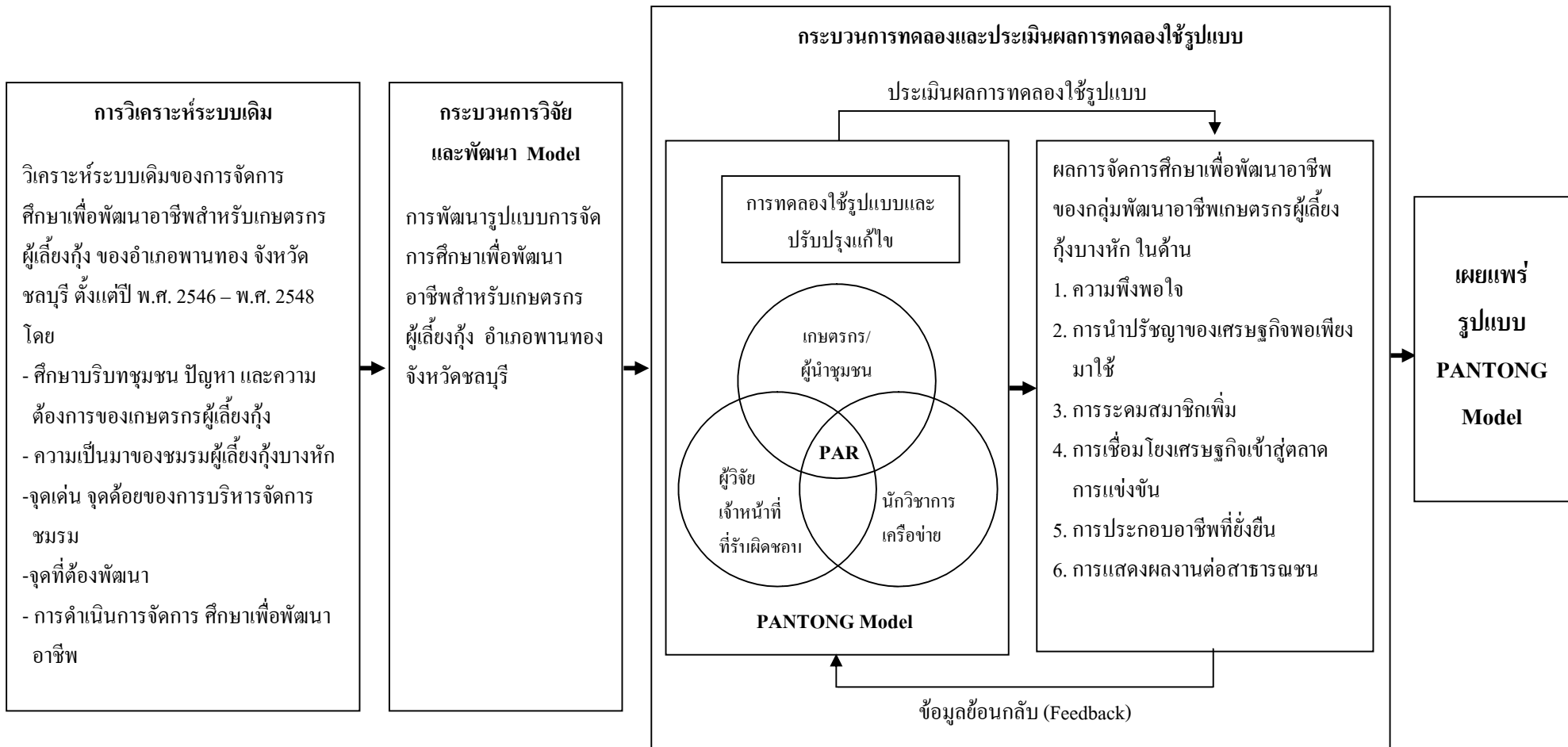
อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของการบริหารจัดการชมรมผู้เลี้ยงกุ้ง
บางหัก และการดำเนินงานการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพของ กศน.อำเภอพานทอง

4.2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ สำหรับกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง
อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ระบบเดิมมาใช้พิจารณา
ประกอบกับการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยการพัฒนารูปแบบ ผู้วิจัยได้
ประยุกต์จากรูปแบบการบริหารเชิงปฏิบัติการของนรินทร์ ศรีแก้ว (2550: 5) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนด
รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง ออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ
ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติ ขั้นสังเกตผล และขั้นสะท้อนผล ซึ่งมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับวงจร
คุณภาพเต็มมิ่ง หรือ PDCA คือ P : การวางแผน (Planning) D : การลงมือปฏิบัติตามแผน (Doing)
C : การตรวจสอบ (Checking) และ A : การปรับปรุง (Action)

4.3 การทดลองและประเมินผลการนำรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพสำหรับ
เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ศึกษาตัวแปรในด้านความพึงพอใจ การนำปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ การระดมสมาชิกเพิ่ม การเข้าสู่ตลาดการแข่งขัน การประกอบอาชีพ
ที่ยั่งยืน และการแสดงผลงานต่อสาธารณชน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอขั้นตอนและตัวแปรที่ศึกษาตามวัตถุประสงค์
ของการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นियามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ หมายถึง กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะในการประกอบอาชีพของบุคคล โดยจัดให้มีวิทยากร ผู้รู้มาให้ความรู้ตามความจำเป็น ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งกำหนดให้มีขั้นตอน 4 ขั้นตอนตามลำดับ คือ การฝึกทักษะอาชีพ การเข้าสู่อาชีพ การพัฒนาอาชีพ และการพัฒนาอาชีพด้วยเทคโนโลยี
2. กลุ่มพัฒนาอาชีพ หมายถึง การรวมกลุ่มของผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสวงหาความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน
3. เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี หมายถึง เกษตรกรที่ประกอบอาชีพเลี้ยงกุ้ง ใน 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลเกาะลอย ตำบลโลกจี่หนอน ตำบลบางนาง ตำบลบางหัก และตำบลหน้าประตู
4. ชมรมผู้เลี้ยงกุ้งบางหัก หมายถึง การที่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งตำบลบางหัก มีความประสงค์ขอจัดตั้งชมรม โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการรวมกลุ่มในการดำเนินกิจกรรม การเลี้ยงกุ้งอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และผลิตกุ้งอย่างมีมาตรฐานทั้งด้านคุณภาพและความปลอดภัยต่อผู้บริโภค โดยขออนุมัติจัดตั้งชมรมจาก สำนักงานประมงจังหวัดชลบุรี และได้รับการอนุมัติเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ.2547
5. สมาชิกชมรมผู้เลี้ยงกุ้งบางหัก หมายถึง เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งใน 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลเกาะลอย ตำบลโลกจี่หนอน ตำบลบางนาง ตำบลบางหัก และตำบลหน้าประตู ที่เป็นสมาชิกชมรมผู้เลี้ยงกุ้งบางหัก ระหว่างปี พ.ศ. 2549–พ.ศ. 2551
6. ประธานชมรมผู้เลี้ยงกุ้งบางหัก หมายถึง บุคคลที่สมาชิกชมรมผู้เลี้ยงกุ้งบางหัก ให้การยอมรับและคัดเลือกเป็นผู้บริหารจัดการชมรม คือ นายพรชัย บัวประดิษฐ์
7. คณะกรรมการชมรมผู้เลี้ยงกุ้ง หมายถึง บุคคลที่สมาชิกชมรมผู้เลี้ยงกุ้งบางหัก ให้การยอมรับและคัดเลือกเป็นคณะกรรมการในการบริหารชมรมผู้เลี้ยงกุ้งบางหัก จำนวน 9 คน
8. ผู้นำชุมชน หมายถึง นายกอง்கการบริหารส่วนตำบล (ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวาระช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2549–พ.ศ. 2551 ใน 5 ตำบล จำนวน 4 คน ได้แก่ นายวิชัย แก้วตานายกอง்கการบริหารส่วนตำบลเกาะลอย และตำบลบางหัก นายสุพจน์ งามสง่า นายกอง்கการบริหารส่วนตำบลโลกจี่หนอน นายเช้า เจริญสุข นายกอง்கการบริหารส่วนตำบลหน้าประตู นายสนอง จงดี นายกอง்கการบริหารส่วนตำบลบางนาง

9. นักวิชาการ หมายถึง ผู้ที่เป็นวิทยากรให้ความรู้ ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ระหว่างปี พ.ศ. 2549–พ.ศ. 2551 ที่มาจากหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 5 คน คือ นางสาวพรทิพย์ ชื่นบาน นักวิชาการเกษตร อำเภอพานทอง นางสาวแสงเดือน นาคสุวรรณ เจ้าหน้าที่สำนักงานประมงจังหวัดชลบุรี นายถิณ โถย เกียรติถิณ โถย ประธานสหกรณ์ผู้เลี้ยงกุ้งคูนน้ำท่าเงิน จังหวัดสมุทรสาคร นายสมบัติ กาญจนาศรัภูมิปัญญาไทย ด้านเกษตรกรรม นายเลี่ยม บุตรจันทร์ ปราชญ์ชาวบ้าน

10. เครือข่าย หมายถึง ผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือ สนับสนุน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ระหว่างปี พ.ศ. 2549–พ.ศ. 2551 จำนวน 3 คน คือ ว่าที่ร้อยตรี ดร.จิตติ คุ่มครอง สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี เขตอำเภอพานทอง นางสาววราภรณ์ เสงไฉ่ นักวิชาการเกษตร นายธงชัย ดำนเกาะโพธิ์ ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สาขาพานทอง

11. เจ้าหน้าที่ ที่รับผิดชอบ หมายถึง บุคลากรของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอพานทอง ที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ จำนวน 4 คน คือ ดร.จรัสศรี หัวใจ ข้าราชการครู นายธนา เจริญสุข นางสาวอาภรณ์ ศรีแสงทอง นางสาวศศิธร รักษาสุข พนักงานราชการ

12. การวิเคราะห์ระบบเดิมของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ สำหรับกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี หมายถึง การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพของ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพานทองตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 ถึงปี พ.ศ. 2548 โดยที่ผู้วิจัยศึกษารวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทชุมชน สภาพปัญหา ความต้องการของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง ความเป็นมาของชมรมผู้เลี้ยงกุ้งบางหัก อำเภอพานทอง วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย และจุดที่ต้องพัฒนาของการบริหารจัดการชมรมผู้เลี้ยงกุ้งบางหัก

13. การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ระบบเดิม มาใช้พิจารณาประกอบการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติ ขั้นสังเกตผล และขั้นสะท้อนผล

14. ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพานทอง ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพานทอง ชื่อย่อ กศน.อำเภอพานทอง หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของอำเภอพานทอง

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพที่ได้จากการวิจัย เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มพัฒนาอาชีพอื่น ๆ ที่นำรูปแบบไปใช้ เพื่อให้เกิดการประกอบอาชีพที่ยั่งยืน

2. เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง มีความพึงพอใจ มีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกลุ่ม มีการระดมสมาชิกเพิ่ม สามารถเข้าสู่ตลาดการแข่งขัน สามารถประกอบอาชีพที่ยั่งยืน และสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ โดยการแสดงผลงานต่อสาธารณชน

3. ผลการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่จะได้นำรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพที่ยั่งยืน ไปใช้ในการกำหนดนโยบายบริหารด้านต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต่อไป